

Bruxelles, 22. rujna 2023.
(OR. en)

13280/23

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0329(NLE)**

ENV 1024
COMER 101
MI 772
ONU 62
CONSOM 326
SAN 532

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	22. rujna 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 542 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o stajalištu koje u ime Europske unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 542 final.

Priloženo: COM(2023) 542 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 22.9.2023.
COM(2023) 542 final

2023/0329 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje u ime Europske unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku o utvrđivanju stajališta koje u ime Unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi („Sporazum”)¹ u vezi s predviđenim donošenjem odluka o izmjeni priloga A i B toj konvenciji. U tim se prilogima utvrđuju popisi proizvoda kojima je dodana živa i proizvodnih procesa u kojima se upotrebljavaju živa ili živini spojevi („procesi koji uključuju živu”), a za koje su utvrđeni datumi do kojih ih treba postupno ukinuti ili su obuhvaćeni odredbama kojima se uređuje uporaba žive².

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Minamatska konvencija o živi („Sporazum”)

Taj je Sporazum glavni međunarodni pravni okvir kojim se nastoji zaštititi zdravlje ljudi i okoliš od antropogenih emisija i ispuštanja žive i živinih spojeva u zrak, vodu i tlo. Njime je obuhvaćen cijeli životni ciklus žive, od primarnog rudarenja žive do zbrinjavanja otpada koji sadržava živu.

Na snagu je stupio 16. kolovoza 2017.

Europska unija („Unija”) stranka je Sporazuma³, a stranke su i sve njezine države članice.

U skladu sa Sporazumom proizvodi kojima je dodana živa podliježu sljedećim dvjema vrstama ograničenja ovisno o tome jesu li obuhvaćeni dijelom I. ili II. Priloga A Sporazumu⁴:

- u skladu s člankom 4. stavkom 1. proizvodi kojima je dodana živa i koji su na popisu u dijelu I. (npr. određene kompaktne fluorescentne žarulje) više se ne smiju proizvoditi, uvoziti ni izvoziti nakon datumâ postupnog ukidanja utvrđenih na popisu,
- proizvodi kojima je dodana živa, a koji su na popisu u dijelu II. Priloga A, podliježu posebnim uvjetima i ograničenjima u pogledu uporabe žive koji su u njemu utvrđeni. Na temelju članka 4. stavka 3. stranke⁵ poduzimaju potrebne mjere za usklađivanje s tim uvjetima i ograničenjima. Do danas je samo zubni amalgam naveden u dijelu II. Priloga A.

U skladu sa Sporazumom i procesi koji uključuju živu podliježu dvjema vrstama ograničenja ovisno o tome jesu li obuhvaćeni dijelom I. ili II. Priloga B Sporazumu:

¹ Tekst Minamatske konvencije o živi dostupan je na:

<https://mercuryconvention.org/sites/default/files/2021-06/Minamata-Convention-booklet-rus-full.pdf>

² Za potrebe ovog dokumenta izraz „kojima se uređuje uporaba žive” općenito obuhvaća zahtjeve kao što su zahtjevi utvrđeni u dijelovima II. priloga A i B Minamatskoj konvenciji o živi.

³ Odluka Vijeća (EU) 2017/939 od 11. svibnja 2017. o sklapanju, u ime Europske unije, Minamatske konvencije o živi (SL L 142, 2.6.2017., str. 4.).

⁴ Osim ako je drukčije navedeno, upućivanja na članke i priloge u ovom dokumentu smatraju se upućivanjima na članke Minamatske konvencije o živi i priloge toj konvenciji.

⁵ Za potrebe ovog dokumenta „stranke” znači stranke Konvencije o živi.

- u skladu s člankom 5. stavkom 2. u procesima koji uključuju živu i koji su navedeni u dijelu I. Priloga B (npr. proizvodnja klornih lužina) moraju se prestati upotrebljavati živa ili živini spojevi do datumâ postupnog ukidanja koji su u njemu utvrđeni,
- procesi koji uključuju živu, a koji su navedeni u dijelu II. Priloga B, podliježu zahtjevima u pogledu uporabe žive (npr. zabrana uporabe žive iz primarnog rudarenja žive) koji su u njemu utvrđeni. U skladu s člankom 5. stavkom 3. stranke poduzimaju mjere za usklađivanje s tim uvjetima i zahtjevima, među ostalim u pogledu prelaska na procese u kojima se ne upotrebljava živa ako Konferencija stranaka Sporazuma (COP) donese zaključak o dostupnosti ekonomski i tehnički izvedivih alternativa.

U skladu s člankom 4. stavkom 8. i člankom 5. stavkom 10. prilozi A i B morali su se preispitati do 16. kolovoza 2022. U preispitivanju Konferencija stranaka uzima u obzir i. prijedloge izmjena koje su stranke podnijele u skladu s člankom 4. stavkom 7. i člankom 5. stavkom 9., ii. informacije koje su stranke dostavile o proizvodima kojima je dodana živa i procesima koji uključuju živu te njihovim alternativama na temelju članka 4. stavka 4. i članka 5. stavka 4. i iii. dostupnost tehnički i ekonomski izvedivih alternativa koje ne sadržavaju živu, uzimajući pritom u obzir rizike i koristi za okoliš i zdravlje ljudi.

2.2. Konferencija stranaka

Konferencija stranaka izvršava funkcije koje su joj dodijeljene Sporazumom. U tu svrhu razmatra i poduzima, među ostalim, sve mjere koje mogu biti potrebno za postizanje ciljeva Sporazuma.

Na temelju članka 28. Sporazuma i Odluke MC-1/1 o Poslovniku⁶, koju je Konferencija stranaka donijela na svojem prvom sastanku (24.–29. rujna 2017.)⁷, svaka stranka ima jedan glas. Međutim, Unija, kao organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju, ostvaruje svoje glasačko pravo o pitanjima u okviru svoje nadležnosti brojem glasova jednakim broju svojih država članica koje su stranke Sporazuma. Unija ne smije ostvarivati svoje glasačko pravo ako bilo koja od njezinih država članica ostvari svoje glasačko pravo i obratno.

2.3. Predviđeni akti Konferencije stranaka

Kako bi pokrenula postupak preispitivanja priloga A i B, Konferencija stranaka na svojem je trećem sastanku (25.–29. studenoga 2019.) donijela Odluku MC-3/1⁸ o osnivanju *ad hoc* skupine tehničkih stručnjaka koja bi u razdoblju do četvrtog sastanka Konferencije stranaka

⁶ Odluka donesena na prvom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi – MC-1/1: Poslovnik, 22. studenoga 2017., <https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP1-Dec1-RulesProcedure.EN.pdf>

⁷ Prvi sastanak Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi, u Ženevi (Švicarska) 24.–29. rujna 2017., <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop1>

⁸ Odluka donesena na trećem sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi – MC-3/1: Preispitivanje priloga A i B, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, dostupna na: <http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx>

vodila raspravu o proizvodima kojima je dodana živa i procesima koji uključuju živu. U mandatu te skupine posebno se poziva na poboljšavanje i organiziranje informacija koje su stranke dostavile u skladu s člankom 4. stavcima 4. i 7. te člankom 5. stavcima 4. i 9. Na temelju rezultata tog stručnog rada i podnesaka stranaka⁹, uključujući podneske Europske unije¹⁰ uoči četvrtog sastanka Konferencije stranaka (21.–25. ožujka 2022.), Konferencija stranaka donijela je Odluku MC-4/3¹¹.

Točka 5. Odluke MC-4/3

Stranke su se složile da će u dio I. Priloga A dodati još četiri proizvoda kojima je dodana živa (vidjeti lijevi stupac u tablici u nastavku). Međutim, budući da na četvrtom sastanku stranke nisu mogle postići konsenzus o datumima postupnog ukidanja za te proizvode, odlučile su, kako je navedeno u točki 5. Odluke MC-4/3, odgoditi raspravu o tim datumima za peti sastanak Konferencije stranaka na temelju predloženih datuma u zagradama (vidjeti desni stupac u tablici u nastavku).

<i>Proizvodi kojima je dodana živa</i>	<i>Datum nakon kojeg nije dopuštena proizvodnja, uvoz ili izvoz proizvoda (datum ukidanja)</i>
Okrugle plosnate baterije s cinkom i srebrovim oksidom u kojima je sadržaj žive < 2 % i okrugle plosnate baterije cink-zrak u kojima je sadržaj žive < 2 %	[2025.] [2029.]
Mostovi za vrlo precizno mjerenje kapacitivnosti i gubitaka te visokofrekventne radiofrekvencijske sklopke i releji u instrumentima za praćenje i kontrolu s maksimalnim sadržajem žive od 20 mg po mostu, sklopki ili releju [osim onih koji se upotrebljavaju u svrhe istraživanja i razvoja]	[2025.]
Fluorescentne cijevi (LFL) za opću rasvjetu: (a) halofosfatne luminiscentne snage ≤ 40 W u kojima sadržaj žive nije veći od 10 mg po žarulji (b) halofosfatne luminiscentne snage ≥ 40 W	[2025.] [2027.] [2030.]
Fluorescentne cijevi (LFL) za opću rasvjetu: (a) halofosfatne luminiscentne snage < 60 W u kojima sadržaj žive nije veći od 5 mg po žarulji	[2027.] [2030.]

⁹ Prijedlozi regije Afrike, Kanade i Norveške za izmjenu dijelova I. i II. Priloga A Minamatskoj konvenciji o živi, dostupni na: <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop4#cop-documents>

¹⁰ UNEP/MC/COP.4/26/Add1 Prijedlog Europske unije o izmjeni dijelova I. i II. Priloga A i dijela I. Priloga B Minamatskoj konvenciji o živi, dostupan na: <https://mercuryconvention.org/en/documents/proposal-european-union-amend-part-i-annex-part-ii-annex-and-part-i-annex-b-minamata>

¹¹ Odluka donesena na četvrtom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi – MC-4/3: Preispitivanje i izmjena priloga A i B, UNEP/MC/COP4/Dec. 3, dostupna na: https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/4_Dec3_Amendment.English.pdf

Točka 6. Odluke MC-4/3

Kad je riječ o procesima koji uključuju živu, stranke su odlučile također na petom sastanku Konferencije stranaka razmotriti dodavanje proizvodnje poliuretana u kojoj se upotrebljavaju katalizatori koji sadržavaju živu u dio I. Priloga B kao proces koji mora prestati na određeni datum postupnog ukidanja.

Osim prethodno navedenih točaka 5. i 6. Odluke MC-4/3, pri pregovaranju i izradi predviđenih akata stranke će na petom sastanku morati razmotriti i podnesak koji je regija Afrike dostavila uoči tog sastanka, u skladu s člankom 4. stavkom 7.¹² U tom se podnesku predlažu daljnje izmjene dijelova I. i II. Priloga A, kako je navedeno u nastavku.

2.4. Podnesak regije Afrike

Predložene izmjene dijela I. Priloga A

Regija Afrike predlaže da se u dio I. Priloga A doda šest kategorija proizvoda navedenih u nastavku s datumima postupnog ukidanja.

<i>Proizvodi kojima je dodana živa</i>	<i>Datum nakon kojeg nije dopuštena proizvodnja, uvoz ili izvoz proizvoda (datum ukidanja)</i>
Kozmetički proizvodi, uključujući sapune i kreme za posvjetljivanje kože te isključujući kozmetičke proizvode za područje oko očiju u kojima se živa upotrebljava kao konzervansi, a djelotvorni i sigurni zamjenski konzervansi nisu dostupni	2025.
Zubni amalgam	2030.
Kompaktne fluorescentne žarulje (CFL) za opću rasvjetu snage > 30 W	2025.
Kompaktne fluorescentne žarulje bez ugrađene prigušnice (CFL.ni) za opću rasvjetu snage ≤ 30 W sa sadržajem žive od najviše 5 mg po plinom punjenoj cijevi	2025.
Fluorescentne cijevi (LFL) za opću rasvjetu: (b) tropojasne luminiscentne snage ≥ 60 W	2026.
Kompaktne fluorescentne žarulje (NFL) (npr. u obliku slova „u” i kružne) za opću rasvjetu: (a) tropojasne luminiscentne neovisno o snazi u vatima (b) halofosfatne luminiscentne neovisno o snazi u vatima	2026.

Predložene izmjene dijela II. Priloga A

Regija Afrike predlaže da se u dio II. Priloga A dodaju i: i. jedna nova kategorija proizvoda kojima je dodana živa, tj. kozmetički proizvodi, zajedno s ograničenjima trgovine i ii. dodatni zahtjevi u pogledu zubnog amalgama.

¹² Prijedlog regije Afrike za izmjenu dijelova I. i II. Priloga A, dostupan na: <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop5>

<i>Proizvodi kojima je dodana živa</i>	<i>Odredbe</i>
Kozmetički proizvodi, uključujući sapune i kreme za posvjetljivanje kože te isključujući kozmetičke proizvode za područje oko očiju u kojima se živa upotrebljava kao konzervansi, a djelotvorni i sigurni zamjenski konzervansi nisu dostupni	Mjere koje stranka treba poduzeti kako bi postupno ukinula prodaju i ponudu prodaje kozmetičkih proizvoda kojima je dodana živa s lokalnih tržišta i internetskih platformi uključuju: i. utvrđivanje nacionalnih ciljeva za postupno ukidanje prodaje i ponude prodaje, uključujući, ali ne ograničavajući se na provedbu dvaju ili više od sljedećih elemenata: a. razvoj i provedba strategija za odvratanje od marketinga, oglašavanja i prikazivanja b. razvoj i objavljivanje informativnih popisa tvari, popisa tvari za zadržavanje i popisa zabranjenih tvari za kozmetičke proizvode kojima je dodana živa c. izdavanje dozvola i odobrenja za sastojke proizvoda za postrojenja u kojima se proizvode kozmetički proizvodi d. uključivanje internetskih platformi u razvoj i provedbu obveza u pogledu sigurnosti proizvoda ii. koordiniranje i suradnju na inicijativama za postupno ukidanje među ministarstvima te bilateralno i/ili na regionalnoj razini iii. informiranje liječnika, dermatologa i centara za ljepotu, kao i potrošača i članova obitelji, o opasnostima uporabe proizvoda za posvjetljivanje kože
Zubni amalgam	Dodatne odredbe za zubni amalgam uključuju: i. podnošenje Tajništvu nacionalnog plana s mjerama koje stranka namjerava provesti za postupno ukidanje uporabe zubnog amalgama ii. isključivanje ili nedopuštanje, poduzimanjem odgovarajućih mjera, uporabe zubnog amalgama u državnim policama i programima osiguranja

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Cilj je Unije postupno ukinuti uporabu žive na razini Unije i na globalnoj razini, što je brže i potpunije moguće, ako postoje održive alternative¹³. Za postizanje tog cilja potrebni su postupno ukidanje proizvoda kojima je dodana živa i prelazak s procesa koji uključuju živu na procese koji je ne uključuju ako postoje ekonomski i tehnički izvedive alternative koje pružaju koristi za okoliš i zdravlje ljudi.

Napredak na globalnoj razini u ostvarenju tog cilja pridonio bi cilju nulte stope onečišćenja za netoksični okoliš, utvrđenom u europskom zelenom planu¹⁴. Pomogao bi i u provedbi EU-ove

¹³ Vidjeti [Zaključke Vijeća „Revizija strategije Zajednice o živi”, 14. ožujka 2011.](#)

¹⁴ Komunikacija Komisije od 11.12.2019., „Europski zeleni plan”, COM(2019) 640 final.

Strategije održivosti u području kemikalija iz 2020.¹⁵, u kojoj se Europska komisija obvezala zadržati vodeću ulogu na međunarodnoj razini kad je riječ o dobrom upravljanju kemikalijama.

Izmjena Priloga A Sporazumu, kojim se utvrđuje popis proizvoda kojima je dodana živa, a koji podliježu zabrani proizvodnje, uvoza i izvoza ili zahtjevima u pogledu uporabe žive

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije temelji se na elementima u nastavku.

- Prilog II. Uredbi (EU) 2017/852 o živi („Uredba o živi”)¹⁶, kojim je prenesen Prilog A (dio I.) Sporazumu, ima šire područje primjene od Sporazuma jer obuhvaća više proizvoda kojima je dodana živa (npr. plosnate baterije).
- U podnesku Unije iz ožujka 2020., dostavljenom u skladu s Odlukom MC-3/1¹⁷, utvrđuje se niz drugih proizvoda kojima je dodana živa, a za koje su dostupne izvedive i korisne alternative koje ne sadržavaju živu, uključujući proizvode za koje već postoji zabrana uvoza i stavljanja na unutarnje tržište^{18/19}, npr. u skladu s Direktivom 2011/65/EU („RoHS”)²⁰ i Uredbom (EZ) br. 1907/2006 („REACH”)²¹, ali koji još uvijek ne podliježu zabrani proizvodnje i izvoza.
- Delegirana uredba Komisije (EU).../... od 14. srpnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2017/852 (C(2023) 4683 final)²², kojom je prenesena Odluka MC-4/3 u skladu s člankom 20. Uredbe o živi.

Proizvodi kojima je dodana živa iz prijedloga regije Afrike za izmjenu dijela I. Priloga A ili su u skladu s pravnom stečevinom Unije, npr. zahtjevi za obnavljanje izuzeća za žarulje koje sadržavaju živu odbijaju se, u skladu s Direktivom RoHS, ili se odnose na postupno ukidanje proizvoda kojima je dodana živa, koji su podložni aktualnim zakonodavnim promjenama u cilju uvođenja slične zabrane na razini Unije.

¹⁵ Komunikacija Komisije „Strategija održivosti u području kemikalija – Prelazak na netoksični okoliš”, COM(2020) 667 final, 14.10.2020.

¹⁶ Uredba (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SL L 137, 24.5.2017., str. 1.).

¹⁷ Podnesak EU-a o proizvodima kojima je dodana živa i proizvodnim procesima u kojima se upotrebljavaju živa ili živini spojevi (ožujak 2020.), dostupan na: http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/meetings/COP4/submissions/EU_AnnexAB.pdf

¹⁸ Pojam „stavljanje na unutarnje tržište” uključuje „uvoz” u skladu sa zakonodavstvom EU-a kojim se uređuje stavljanje na tržište proizvoda kojima je dodana živa.

¹⁹ Puni popis relevantnog prava EU-a dostupan je u Radnom dokumentu službi Komisije o procjeni učinka „Ratifikacija i provedba Minamatske konvencije o živi od strane EU-a” priloženom dokumentu Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SWD/2016/017 final, od 2.2.2016.).

²⁰ Direktiva 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o ograničenju uporabe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi (SL L 174, 1.7.2011., str. 88.).

²¹ Uredba br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

²² Delegirana uredba Komisije (EU).../... od 14. srpnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu proizvoda kojima je dodana živa i koji podliježu zabranama proizvodnje, uvoza i izvoza (C(2023) 4683 final).

Kad je riječ o drugim dijelovima prijedloga regije Afrike, a koji se odnose na izmjene dijela II. Priloga A, neke su odredbe u skladu s pravnom stečevinom Unije, među ostalim:

- nacionalni planovi koji se odnose na mjere koje stranke namjeravaju provesti radi postupnog ukidanja uporabe zubnog amalgama (Uredba o živi, članak 10. stavak 3.),
- utvrđivanje nacionalnih ciljeva za postupno ukidanje prodaje i ponude prodaje kozmetičkih proizvoda, uključujući, ali ne ograničavajući se na provedbu dvaju ili više od sljedećih elemenata:
 - razvoj i provedba strategija za odvratanje od marketinga, oglašavanja i prikazivanja,
 - uključivanje internetskih platformi u razvoj i provedbu obveza u pogledu sigurnosti proizvoda.

Međutim, druge odredbe nisu obuhvaćene pravnom stečevinom Unije, među ostalim:

- isključivanje ili nedopuštanje, poduzimanjem odgovarajućih mjera, uporabe zubnog amalgama u državnim policama i programima osiguranja,
- za kozmetičke proizvode:
 - koordiniranje i suradnja na inicijativama za postupno ukidanje među ministarstvima te bilateralno i/ili na regionalnoj razini,
 - informiranje liječnika, dermatologa i centara za ljepotu, kao i potrošača i članova obitelji, o opasnostima uporabe proizvoda za posvjetljivanje kože.

Te odredbe nemaju pravni učinak na pravnu stečevinu Unije. Na primjer, u skladu s člankom 19. točkom (b) Uredbe o živi organizacija i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite u nadležnosti su država članica. Stoga se na njih ne primjenjuje ovaj Prijedlog odluke Vijeća.

U skladu s tim, izmjenom Priloga A pruža se nekoliko mogućnosti za daljnje smanjenje uporabe žive i povezanog onečišćenja u svijetu:

- (1) smanjivanje razlike između postojećeg, naprednijeg prava Unije i Sporazuma tako da se u dio I. njegova Priloga A dodaju proizvodi koji su već navedeni u Prilogu II. Uredbi Unije o živi;
- (2) dodavanje u dio I. Priloga A Sporazumu proizvoda na koje se još ne primjenjuje zabrana proizvodnje i izvoza u skladu s Uredbom Unije o živi, ali se svejedno više ne smiju stavljati na tržište Unije ili podliježu tekućim zakonodavnim promjenama kojima se želi uvesti slična zabrana na razini Unije.

Stoga na petom sastanku Konferencije stranaka treba u ime Unije zauzeti stajalište da se podržava donošenje akata kojima se želi proširiti područje primjene Priloga A Sporazumu na proizvode kojima je dodana živa za koje već postoji zabrana proizvodnje i trgovine u skladu s Prilogom II. Uredbi Unije o živi ili zabrana stavljanja na tržište Unije ili podliježu tekućim zakonodavnim promjenama kojima se želi uvesti slična zabrana na razini Unije, a koji se

mogu zamijeniti alternativama koje ne sadržavaju živu i dokazano je da su ekonomski i tehnički izvedive te korisne za okoliš i zdravlje ljudi.

Izmjena Priloga B Sporazumu, kojim se utvrđuje popis procesa koji uključuju živu, a podložni su datumu postupnog ukidanja ili zahtjevima u pogledu uporabe žive

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije temelji se na elementima u nastavku.

Članak 5. stavci 2. i 3. Sporazuma te Prilog B Sporazumu preneseni su u pravo Unije, prije svega člankom 7. stavcima 1. i 3. Uredbe o živi te Prilogom III. toj uredbi, na stroži način.

Prvo, Prilogom B Sporazumu obuhvaćeno je pet specifičnih procesa koji uključuju živu (proizvodnja klorinih lužina, acetaldehida, vinil-klorid monomera (VCM), alkoholata i poliuretana), dok Prilog III. Uredbi o živi sadržava sveobuhvatnu odredbu kojom se od određenih datuma zabranjuje uporaba žive ili živinih spojeva u svim proizvodnim procesima u Uniji, tj. kao katalizator (1. siječnja 2018.) ili elektroda (1. siječnja 2022.). Područje primjene te zabrane prema pravu Unije stoga je neograničeno.

Drugo, iako je u Prilogu III. Uredbi o živi utvrđen odstupajući datum postupnog ukidanja za proizvodnju alkoholata, ta je odredba stroža nego u Prilogu B Sporazumu. Dok se Uredbom o živi zabranjuje uporaba žive kao *katalizatora za proizvodnju poliuretana* od 1. siječnja 2018., u Sporazumu se utvrđuje samo ograničenje uporabe žive te se navodi da stranke ili „nastoje” postupno ukinuti tu uporabu do 16. kolovoza 2027. (za poliuretan) ili je postupno ukidaju pet godina nakon što Konferencija stranaka utvrdi da su alternative koje ne sadržavaju živu postale tehnički i ekonomski izvedive (za vinil-klorid monomer i alkoholate).

Izmjena Priloga B prilika je za smanjenje industrijske uporabe žive. To se može postići smanjivanjem razlike između postojećeg, naprednijeg prava Unije i Sporazuma tako da se u dio I. Priloga B Sporazumu dodaju datumi postupnog ukidanja za proizvodnju poliuretana u kojoj se upotrebljava živa, u skladu s pravnom stečevinom Unije i uzimajući u obzir postojeće dostupne tehnički i ekonomski izvedive alternativne procese u kojima se ne upotrebljava živa, kako je navedeno u podnesku Unije iz ožujka 2020. u skladu s Odlukom MC-3/1.

Stoga bi stajalište koje u ime Unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka trebalo biti da se podržava donošenje akata za uvođenje roka za postupno ukidanje proizvodnje poliuretana u kojoj se upotrebljava živa.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. 4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) uređuju se odluke kojima se utvrđuju „stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma”.

Pojam „akti koji proizvode pravne učinke” obuhvaća akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava kojima se uređuje predmetno tijelo. Obuhvaća i

instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali postoji mogućnost da „presudno utječu na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije”²³.

4.1.2. Primjena u predmetnom slučaju

Konferencija stranaka tijelo je osnovano na temelju sporazuma, Minamatske konvencije o živi.

Akti koje je Konferencija stranaka pozvana donijeti akti su koji proizvode pravne učinke jer bi stranke Sporazuma morale poduzeti mjere kako bi osigurale da se ti akti provedu i poštuju.

Predviđenim aktima ne dopunjuje se niti mijenja institucionalni okvir Sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojemu se zauzima stajalište u ime Unije. Ako predviđeni akt ima dva cilja ili dva elementa te ako se može utvrditi da je jedan od tih dvaju ciljeva ili elemenata glavni, a drugi samo sporedan, odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a mora se temeljiti na samo jednoj materijalnopravnoj osnovi, naime onoj koju zahtijeva glavni ili prevladavajući cilj ili element.

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

Glavni cilj i sadržaj predviđenog akta odnose se na zaštitu okoliša i zdravlja ljudi.

Stoga je materijalnopravna osnova predložene odluke članak 192. stavak 1. UFEU-a.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 192. stavak 1. UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

²³ Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, točke od 61. do 64.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje u ime Europske unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1. u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Minamatsku konvenciju o živi („Sporazum”) Unija je sklopila Odlukom Vijeća (EU) 2017/939²⁴ te je ona stupila na snagu 16. kolovoza 2017.
- (2) Na temelju Odluke MC-1/1 o Poslovniku, koju je Konferencija stranaka („COP”) Sporazuma donijela na svojem prvom sastanku, stranke Sporazuma („stranke”) trebale bi nastojati konsenzusom postići dogovor o svim važnim pitanjima.
- (3) U skladu s člankom 4. stavkom 8. i člankom 5. stavkom 10. Sporazuma, Konferencija stranaka trebala bi do 16. kolovoza 2022. preispitati priloge A i B Sporazuma te može razmotriti izmjene tih priloga uzimajući u obzir prijedloge koje su stranke podnijele u skladu s člankom 4. stavkom 7. i člankom 5. stavkom 9. Sporazuma, informacije koje je dostavilo Tajništvo Sporazuma u skladu s člankom 4. stavkom 4. i člankom 5. stavkom 4. Sporazuma te dostupnost tehnički i ekonomski izvedivih alternativa koje ne uključuju živu, vodeći pritom računa o povezanim rizicima i koristima za okoliš i zdravlje ljudi.
- (4) Unija je 30. travnja 2021. Tajništvu Sporazuma podnijela prijedlog²⁵ izmjene priloga A i B Sporazumu u skladu s člankom 4. stavkom 7. i člankom 5. stavkom 9. Sporazuma. Prijedlogom Unije o izmjeni Priloga A Sporazumu nastoji se proširiti njegovo područje primjene na dodatne proizvode kojima je dodana živa, za koje bi se odredili datumi za postupno ukidanje ili mjere kojima se uređuje upotreba žive. Prijedlogom Unije o izmjeni Priloga B Sporazumu nastoji se uvesti datum postupnog ukidanja za proizvodnju poliuretana u kojoj se upotrebljava katalizator koji sadržava živu.

²⁴ Odluka Vijeća (EU) 2017/939 od 11. svibnja 2017. o sklapanju, u ime Europske unije, Minamatske konvencije o živi (SL L 142, 2.6.2017., str. 4.).

²⁵ Odluka Vijeća (EU) 2021/727 od 29. travnja 2021. o podnošenju, u ime Europske unije, prijedlogâ za izmjenu priloga A i B Minamatskoj konvenciji o živi u vezi s proizvodima kojima je dodana živa i proizvodnim procesima u kojima se upotrebljavaju živa ili živini spojevi (SL L 155, 5.5.2021., str. 23.).

- (5) Na drugom dijelu svojeg četvrtog sastanka Konferencija stranaka u svojoj je Odluci MC-4/3²⁶ odlučila uvrstiti osam novih proizvoda kojima je dodana živa u Prilog A (dio I.).
- (6) Međutim, za četiri proizvoda kojima je dodana živa nije postignut dogovor o datumima postupnog ukidanja. Odlukom MC-4/3 odluka o tim datumima za postupno ukidanje odgođena je do petog sastanka Konferencije stranaka (od 31. listopada do 3. studenoga).
- (7) Odlukom MC-4/3 za peti sastanak Konferencije stranaka odgođena je i odluka o dodavanju proizvodnje poliuretana u kojoj se upotrebljavaju katalizatori koji sadržavaju živu u dio I. Priloga B.
- (8) Regija Afrike podnijela je novi prijedlog izmjene Priloga A Sporazumu u skladu s člankom 4. stavkom 7. Sporazuma. Prijedlog se odnosi na kozmetičke proizvode, zubni amalgam i žarulje koje sadržavaju živu te se njime predlaže novi tekst za dijelove I. i II. Priloga A.
- (9) Unija bi trebala podržati izmjene priloga A i B Sporazumu u mjeri u kojoj su u skladu s podneskom Unije²⁷, pravnom stečevinom Unije ili politikom EU-a.
- (10) U mjeri u kojoj se na njih upućuje u podnesku regije Afrike, Unija bi trebala podržati izmjene Priloga A Sporazumu koje obuhvaćaju žarulje, kozmetičke proizvode i zubni amalgam.
- (11) Na petom sastanku Konferencije stranaka stranke će razmotriti donošenje odluke o izmjeni Priloga A Sporazumu.
- (12) Primjereno je utvrditi stajalište koje u ime Unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka jer će predložena odluka, ako bude donesena, imati pravne učinke s obzirom na to da će stranke morati poduzeti mjere za njezinu provedbu na nacionalnoj ili regionalnoj razini, ili na objema,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje u ime Unije treba zauzeti na petom sastanku Konferencije stranaka Sporazuma jest da se podržava donošenje odluke o izmjeni Priloga A tom sporazumu za koju vrijedi sljedeće:

— u skladu je s pravnom stečevinom Unije, ili

— u skladu je s Odlukom Vijeća (EU) 2021/727 od 29. travnja 2021., ili

— njome se želi poduprijeti postupno ukidanje kategorija žarulja koje sadržavaju živu, a na koje upućuje regija Afrike u svojem podnesku u skladu s člankom 4. stavkom 7. Sporazuma, i za koje su zahtjevi za produljenje izuzeća za uporabu žive odbijeni u skladu s Direktivom 2011/65/EU, ili

— njome se želi poduprijeti postupno ukidanje uporabe zubnog amalgama.

²⁶ Odluka MC-4/3: Preispitivanje i izmjena priloga A i B Minamatskoj konvenciji o živi, 25. ožujka 2022.

²⁷ Odluka Vijeća (EU) 2021/727 od 29. travnja 2021. o podnošenju, u ime Europske unije, prijedloga za izmjenu priloga A i B Minamatskoj konvenciji o živi u vezi s proizvodima kojima je dodana živa i proizvodnim procesima u kojima se upotrebljavaju živa ili živini spojevi (SL L 155, 5.5.2021., str. 23.).

Članak 2.

Predstavnici Unije mogu, uz savjetovanje s državama članicama tijekom koordinacijskih sastanaka na licu mjesta, bez daljnje odluke Vijeća dogovoriti doradu stajališta iz članka 1. s obzirom na razvoj događaja na petom sastanku Konferencije stranaka.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*